

Література

1. Е. Кудрявцева. Проблемы оценки и развития управленческих компетенций // Вестник ИНЖЭКОН, 2011, № 4(47)
2. Е. Кудрявцева. Проблемы управления персоналом на предприятиях и организациях малого и среднего бизнеса. // Управленческое консультирование. № 4, 2007.

Сергеева Ю.И., Цветнова О.В.

ПРОБЛЕМА БЕЗРОБІТТЯ

Найбільш гострою проблемою, з якою зустрічається населення України є феномен безробіття (особливо серед молоді). Причиною такого розповсюдженого явища є неефективність використання робочої сили у минулому й відсутність економічних умов, які дали б змогу людям застосовувати свої навички у продуктивній роботі за пристойну плату. Саме з безробіттям пов'язані такі явища як падіння виробництва, бідність, соціальна напруга, криміналізація.

Безробіття багатofакторне явище, і воно впливає на всі сфери суспільного життя. Та цей феномен містить в собі дві сторони: позитивну і негативну. Наприклад, позитивним є те, що безробіття стимулює людину до ефективної праці і підвищення рівня конкурентоздатності своєї робочої сили. Негативним є те, що люди, які перебувають у статусі безробітних, втрачають професійні навички, стереотипи трудової поведінки.

Працівники українського центру профорієнтації громадян провели дослідження та встановили, що найнебезпечніша фаза у тих людей, що залишилися без роботи, настає після 6-ти місяців її пошуку. В цій фазі починають з'являтися ознаки деструктивних змін особистості, а надалі — безпорадності й примирення із ситуацією. Людина починає звикати до бездіяльності, не говорячи вже про те, що вона втрачає професіоналізм і здобуті навички. Такого ж висновку дійшли і зарубіжні вчені. Після 6-ти місяців не тільки безробітні втрачають віру, кваліфікацію і навички, а й роботодавці з пересторогою відносяться до таких громадян. Ось чому суспільству дешевше обійдеться безробіття, наприклад, в 2 млн. осіб із середнім терміном два-три місяці, ніж в 1 млн. терміном понад шість місяців. [3, с. 94-95]

Тому, всі ті негативні якості, які безробіття тягне за собою, перекреслюють той факт, що воно стимулює окремих людей до праці.

Особливо гострою проблемою є безробіття серед молоді, яке дедалі зростає. Для її вирішення необхідно створити реальні передумови для обґрунтованого вибору професії та місця роботи з урахуванням потреб ринку праці, а також покликання, здібностей і психофізіологічних можливостей молоді людини та її професійної підготовки.

Безробіття означає прямі економічні витрати суспільства. Коли збільшується кількість людей, які не мають роботи, то це означає, що скоротилось вироб-

ництво, зменшився добробут, посилились соціально-економічні протиріччя. Вимушене безробіття негативно впливає на моральний стан людини, на її психіку. Втрата роботи, життєве незадоволення часто приводить до морального спаду, до посилення криміногенної ситуації в суспільстві. Важливим напрямом запобігання безробіттю серед молоді є реалізація спеціалізованих програм, які забезпечують розширення зайнятості створенням для неї додаткових робочих місць без великих матеріальних витрат, зокрема організацією сезонної і тимчасової участі в проведенні сільськогосподарських робіт, через надання допомоги інвалідам, людям похилого віку, роботу в лікарнях, дитячих будинках та ін. [2, с. 46]

Велику увагу до проблеми безробіття приділяє Міжнародна організація праці (МОП). У II половині XX століття на рівні міжнародного права безробіття вже починає тлумачитись як порушення одного з базових соціальних прав людини.

Що реально можна зробити для вирішення проблеми безробіття?

По - перше, проаналізувати стан справ на кожному великому підприємстві та на середньому підприємстві в регіоні, щоб чітко та реально знати чи буде рентабельне це підприємство та чи можливо його зберегти.

По - друге, необхідно в тісному зв'язку з керівниками інших підприємств регіону та місцевої адміністрації зайнятися системою створення нових, хоча б тимчасових робочих місць.

По - третє, важливу увагу необхідно приділити питанням професійної підготовки та перепідготовки незайнятого населення.

Паралельно з цим необхідно уживати заходів не лише на регіональному, а й на державному рівні, так як загострення проблеми зайнятості багато в чому не пов'язане з помилками місцевих керівників.

Страхування від безробіття не є виходом з такого складного становища, адже воно не означає профілактику чи гарантію від безробіття, крім того, це ще раз підкреслює низький соціальний статус безробітної людини.

В провідних країнах світу з розвинутою економікою і високим рівнем життя ця проблема вже давно вирішена, а якщо і є, то рівень безробіття є лише фрикційним і структурним, які є обов'язковими характерними рисами будь-якої держави, навіть з досить розвинутою економікою.

Головною метою для України є створення такої політики на ринку праці, яка б призвела до зниження рівня безробіття, підвищила рівень мотивації людей до праці, знизила рівень соціальної напруги.

Вирішення назрілих проблем ринку праці в Україні можливе таким шляхом: [3, с. 227]

1. Розвиток нових прогресивних виробництв замість нерентабельних підприємств;

2. Розширення фінансової бази для соціальної підтримки тимчасово непрацюючих;

Для вирішення цієї проблеми в Україні вже було створено:

3. систему обов'язкового державного страхування по безробіттю;

4. національну програму громадських оплачуваних робіт;
5. виплати по безробіттю.

Підхід, який найбільш прийнятний для України – це коли безробітних навчатимуть новим професіям, створюватимуть нові робочі місця.

Визначимо основні напрями боротьби з безробіттям, які вже впроваджуються та можуть бути впроваджені в Україні.

1. Враховуючи реалії нашої економіки, одним з основних напрямів боротьби з безробіттям мають стати заходи щодо підвищення продуктивності праці. Це, по-перше, знизить собівартість, а відповідно і ціни товарів та послуг, зробивши їх доступними більшості громадян і конкурентоспроможними на зовнішньому ринку; по-друге, дасть можливість підвищити заробітну плату, пенсії, стипендії, збільшити інші трансферти. Підвищена таким чином купівельна спроможність вимагає збільшення товарів і послуг, а це сприятиме підвищенню виробництва, що, в свою чергу, потребує залучення додаткової робочої сили і збільшення зайнятості.

2. У країні повинне відбуватися зростання рівня загальної освіти, підвищення кваліфікації, розширення діапазону оволодіння працівниками професій і спеціальностей, розвитку таких необхідних складових відтворення якісної робочої сили, як медицина, культура, спорт. Конкурентоспроможність і висока кваліфікація робочої сили дадуть можливість, по-перше, виробляти конкурентоздатну на світовому ринку продукцію і за рахунок високої продуктивності забезпечити подальше економічне зростання; по-друге, досягти позитивних наслідків у трудовій міграції і відкрити шлях до широкого рівноправного входження у світовий ринок праці.

3. Група відомих економістів України Б. Гаврилишин, С. Мочерний, М. Павловський, та інші вважають дієвим заходом щодо боротьби з безробіттям активну регіональну політику, передусім державні асигнування на розвиток відсталих регіонів. Серед опосередкованих важелів впливу мають місце надання податкових пільг і дотацій підприємствам та компаніям за створення робочих місць, компенсації витрат, пов'язаних з пошуком роботи та працевлаштуванням, прямі виплати підприємцям за кожного працевлаштованого, тобто широке впровадження економічно-заохочувальних заходів.

Все перелічене вимагає постійного вдосконалення діючих законодавчих актів з огляду як на негативний, так і на позитивний вплив глобалізації на розвиток національної економіки і соціальної політики, максимального врахування виникаючих під її впливом тенденцій. [1, с. 106].

Література

1. Васильченко В. С. Державне регулювання зайнятості: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 252 с.
2. Завіновська Г. Т. Економіка праці: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 300 с.
3. Ковальов В. М., Рижиков В. С. Економіка праці і соціально-трудова відносини. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 256 с.